

Stručni rad

Uključenost darovitih učenika u turistički projekt

Ana Šnofl

OŠ Sveta Ana

Sažetak

Rad s darovitim učenicima zahtijeva puno znanja i raznolikosti. Potrebno je kod učenika pronaći jaka područja i područja interesa te ih razvijati i omogućiti mu napredak u tim područjima. Važna je i motivacija učenika, jer su samo tako uspješni u radu. U školi smo sudjelovali u projektu „Turizmu pomaga lastna glava“ (TPLG), koji je raspisan od strane Turističke zajednice Slovenije. Svake godine s učenicima izrađujemo turistički zadatak s ponudom za goste koju učenici nude i prezentiraju na turističkom štandu. Prije toga uloženo je puno rada u istraživanje rodnog kraja, prirodne i kulturne baštine mjesta, prikupljanje ideja, osmišljavanje turističkog proizvoda, anketiranje, terensko istraživanje, analizu anketnih upitnika i statistički prikaz. Učenici sudjeluju u pripremi promotivnog filma i turističkog štanda. Na prezentaciji na štandu učenici javno nastupaju i nastupaju u ulozi prodavača, pripovjedača, glumaca, govornika, glazbenika i dr. Pritom otkrivaju nova zanimanja, a ujedno i svoja jaka područja. Oni su u mogućnosti brzo procijeniti koja će od navedenih područja pokriti i stoga koristimo njihove vještine u natjecateljskom dijelu projekta. Samo takvim načinom rada uspješni smo u jako velikoj konkurenciji.

Ključne riječi: daroviti učenici, turizam, istraživački rad, motivacija

1. Uvod

U radu s mladima sve češće se susrećemo s generacijama koje žele drugačije pristupe, nove načine rada, izazove, natjecanje, a prije svega ne klasični školski rad. Osobno smatram da učenici ovakvim načinom rada mogu puno dobiti jer se nalaze u životnim situacijama koje zahtijevaju dosta domišljatosti i znanja iz različitih područja. Učitelji im pokušavaju približiti gradivo različitim i inovativnim pristupima, tražimo njihova jaka područja, a posebno područja koja ih zanimaju. Važno je da odgajatelji prepoznaju sposobnosti i talente pojedinih učenika, što naravno nije tako lako. Što više vremena provodimo s učenicima u neformalnim oblicima rada, lakše je identificirati učenikove sposobnosti i talente. Važno je da ne obraćamo pažnju samo na darovite učenike, jer mnogi koji nisu identificirani kao daroviti pokazuju vještine i sposobnosti u pojedinim područjima, pa je važno da ih osnažimo različitim načinima i oblicima rada. Projekt TPLG omogućuje uključivanje darovitih učenika kao i onih koji nisu evidentirani kao daroviti i koji su također uspješni uz pomoć dobrih učenika.

2. Daroviti učenici i motivacija za rad

Osnovni cilj svake škole je motivirati učenike da prošire svoje potrebe, promijene svijest, poboljšaju i obogate svoje ponašanje. Bez motiva nema učenja i samo motivirani učenici i samo motivirani učitelji mogu biti uspješni. Svjesni su da je motivacija ta koja nastavni proces pretvara u proces učenja. (B. Mauch, 2009.)

Zadaća je svakog učitelja motivirati učenike na rad i aktivno ih uključiti u sudjelovanje te ih privući na rad na način da budu uspješni u svojim područjima u životu. Ujedno, njegova je zadaća tražiti i razvijati jaka područja učenika te ih jačati kroz različite oblike rada.

Motivacija učenja je poticanje, izazivanje i usmjeravanje aktivnosti prema cilju. Ako pojedinac želi postići cilj, skuplja svoju energiju i koristi svoje sposobnosti u toj aktivnosti [2].

Poznajemo nekoliko vrsta motivacije. Dvije najvažnije su unutarnja i vanjska. Unutarnja motivacija je urođena i prirodna sklonost da razvijamo svoje unutarnje sposobnosti učenjem koje ne zahtijeva vanjski poticaj. To znači da se unutarnje motivirana osoba ne drži vanjskih ciljeva poput nagrade, dobre ocjene, priznanja i priznanja u javnosti, jer je karakteriziraju unutarnji motivacijski poticaji (znatiželja, interesi, uzbuđenje, entuzijazam, pozitivna slika o sebi).

Vanjsku motivaciju karakteriziraju vanjski motivacijski poticaji koji proizlaze iz okoline, oni su neizravni, koristi ih netko izvana (roditelji, učitelji, kolege iz razreda, vršnjaci) za pokretanje motivacijskog procesa. Vanjsko motivirana osoba djeluje zbog vanjskih posljedica (pohvala, kritika, nagrada, kazna, provjera i ocjenjivanje), ne zanima je sama aktivnost, rad je samo sredstvo za postizanje dobra i izbjegavanje lošeg [2].

Međutim, nastavnici se sve češće susreću s problemom nemotiviranosti učenika. U višim razredima osnovne škole motivacija za školski rad znatno opada, vjerojatno zbog poplave raznih izvannastavnih aktivnosti i ometajućih čimbenika.

Učenici koji su evidentirani kao daroviti učenici rijetko se bave dodatnim radom ili drugim obavezama koje zahtijevaju dodatno vrijeme i rad. Učitelji stoga traže različite zadatke, projekte, oblike rada koji bi kod učenika potaknuli interes i motivaciju za rad. Nekako predviđamo da će dodatne zadatke preuzeti talentirani učenici, što nije uvijek slučaj. Posljednjih godina u projektu TPLG primjećujemo da je sve više uključenih učenika i većina njih nije evidentirana kao talentirana.

Iako u stručnoj literaturi ne nalazimo ujednačenu definiciju talenta, uglavnom smo koristili koncept Otkrivanje i rad s darovitim učenicima, gdje smo tražili određena znanja kako bismo olakšali otkrivanje talenta i iskoristili individualne snage u samom radu. Sam koncept kaže da se talent manifestira u različitim oblicima i rasponima, te da talentirani učenici nisu homogena skupina s kojom bi radili prema određenim metodama i oblicima u skupini [3].

U literaturi za rad s talentiranim osobama nalazimo važnost povezanosti kreativnosti i znanja, inteligencije i znanja, važnost osobnih kvaliteta kreativne osobnosti, povezanost između kreativnosti i motivacije, te talenta i kreativnosti. Ako sve navedeno uzmemo u obzir u svom radu, možemo dati veliki doprinos razvoju mlade talentirane osobe. Zatim pronalazimo i razvijamo jaka područja pojedinca, a ujedno ga pokušavamo motivirati da razvije ne tako jaka područja [1].

2.1. TPLG

Sudjelovanje u TPLG projektu je aktivnost u kojoj učenici imaju priliku razviti i pokazati svoje snage. Projekt je postavljen vrlo široko i omogućuje različite pristupe. Cilj projekta je pripremiti turistički proizvod koji učenici nude na tržištu potencijalnim turistima odn. posjetiteljima. U istraživačkom projektu temeljito istražuju rodni kraj od prirodnih do društvenih obilježja te prirodne i kulturne baštine, lokalnu kuhinju, običaje i druge znamenitosti. Učenici znaju da u radu stojimo uz njih, podržavamo jih, te se mora uspostaviti odgovarajuća komunikacija i suradnja između učenika i roditelja, između učenika i nastavnika, kao i između roditelja i nastavnika. Bez podrške i suradnje njihovih roditelja, ne bismo uspjeli realizirati projekt i osmisлити zadatak. Povezujemo se i s lokalnom zajednicom. Pomoć i savjete dobivamo od općinskih struktura, a u rad su uključene sve lokalne udruge.

Posao dijelimo po područjima i interesima te ga prilagođavamo pojedincu. Uglavnom se radi o timskom radu, ali ga svakako prilagođavamo učenicima. Polaznici čine grupu od 10 do 20 učenika, koji sudjeluju od prve faze planiranja, odabira ponude, dizajna i zadatka, pa sve do izrade štanda, filma, promotivnog materijala, suvenira i na kraju prezentacije na festivalu. Mentori i vanjski suradnici ih vodimo, ohrabujemo i koordiniramo. Naravno, priskačemo u pomoć u osmišljavanju istraživačkog rada, u uspostavljanju kontakata s informatorima, udrugama, vanjskim suradnicima i roditeljima. Učenici su već vrlo dobro procijenjeni u kojim područjima imaju više znanja, gdje su uspješni i što će raditi. Učenici svoj proizvod prezentiraju javnosti na turističkom štandu koji mora privući što više ljudi. Učenici koji su vrlo uspješni u istraživanju, dobivanju i analizi podataka nisu nužno uspješni u predstavljanju na štandu za koji su potrebni dobri govornici, igrači i prije svega učenici koji se brzo i dobro snađu u nepredvidivoj situaciji. Tako u projektu dolaze do izražaja svi učenici koji sudjeluju u projektu.

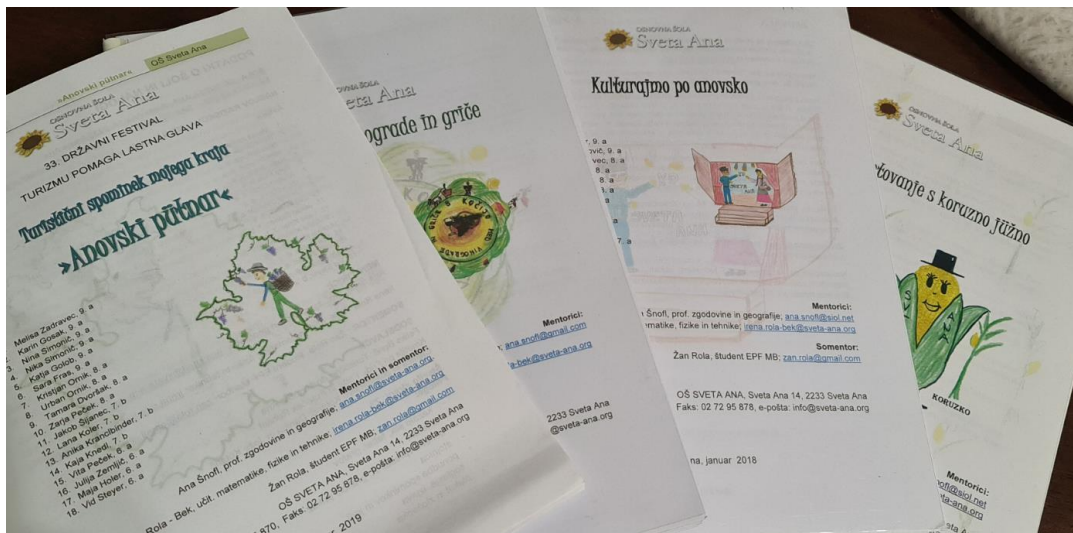
Motivacija za sudjelovanje je velika jer učenici unaprijed znaju da će svoje zadatke uspješno obaviti. Projekt izražava unutarnju i vanjsku motivaciju. Kako smo svih ovih godina bili nagrađivani zlatnim priznanjima i nagradnim putovanjima, vanjska motivacija je od velike važnosti, a ujedno je poseban doživljaj predstavljanje u jednom od najvećih trgovačkih centara u Sloveniji, a samo natjecanje se održava u poslijepodnevnim satima.

Slika 1: Učenici na natjecanju (Izvor: Ana Šnofl - osobni arhiv)

Slika 3: Turistički štand (Izvor: Ana Šnofl - osobni arhiv)

Slika 4: Turistički istraživački rad (Izvor: Ana Šnofl - osobni arhiv)

3. Zaključak

U školi nastojimo motivirati učenike za razne aktivnosti, kako talentirane tako i one koji nemaju ovu titulu. Ovakav način rada zahtijeva širok spektar znanja i vještina koordinacije, trebamo identificirati sposobnosti i snage pojedinca te ga navesti da ih maksimalno iskoristi. Istovremeno, želimo povećati interes za druge oblike rada, razviti uglavnom unutarnju motivaciju, a sretni smo ako ostvarimo suradnju barem s eksternom motivacijom. Smatramo da smo uspješni u svom radu, jer unatoč obilju ometajućih elemenata, učenici se svake godine odlučuju na sudjelovanje u projektu u sve većem broju. U višim razredima talentiranim učenicima, između ostalih aktivnosti, možemo ponuditi i rad na području natjecanja i festivala, te osmišljavanje istraživačkih zadataka. Naši talentirani učenici ne samo da su uspješni i dobivaju mnoga visoka priznanja, već je to i putokaz za njihove odluke u karijeri, jer kroz rad uče o različitim djelatnostima i zanimanjima u kojima se mogu prepoznati.

4. Popis literature

- [1] Bežič, T., Rupnik - Vec, T., Jurišević, M., Rostohar, G., Lep, B., Nolimal, F., . . . Hanžič, A. (2012). Vzgojno izobraževalno delo z nadarjenimi učenci osnovne šole - priročnik. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- [2] Mauch B. (2009) Šolski razgledi. URL: <https://www.solski-razgledi.com/e-sr-prispevek.asp?ID=177> (25.10.2021)
- [3] Žagar, D., Artač, J., Bežič, T., Nagy, M., & Purgaj, S. (1999). Koncept: Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli. Ljubljana.